

Opracowanie sygnalne

Wyniki finansowe otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych w 2015 roku

Wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych¹ (OFE) w 2015 r. był ujemny w kwocie 6,8 mld zł, w 2014 r. był również ujemny i wyniósł 147,6 mln zł. Aktywa ogółem otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2015 r. wyniosły 140,9 mld zł, co oznacza spadek o 8,5 mld zł (5,7%) w ciągu roku.

Tabl. 1. Podstawowe dane otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
Dane finansowe otwartych funduszy emerytalnych (w mln zł)			
Aktywa, w tym:	149 407,7	140 895,4	94,3
portfel inwestycyjny	148 450,6	139 877,5	94,2
Wynik finansowy	-147,6	-6 844,7	x
Dane o członkach i rachunkach otwartych funduszy emerytalnych			
Liczba członków*	16 621 686	16 532 142	99,5
Liczba rachunków	17 044 956	16 914 783	99,2

*Dane Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych na dzień 26 XII 2015 r.

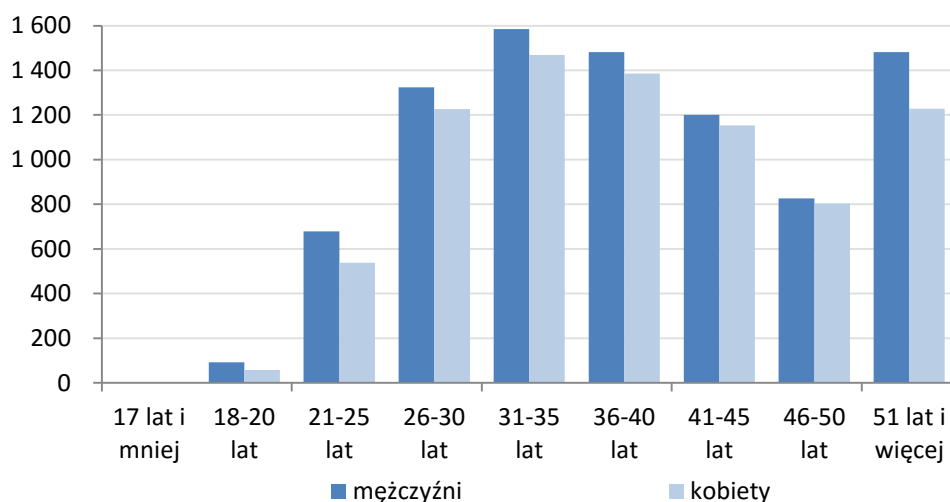
Liczba rachunków² prowadzonych przez otwarte fundusze emerytalne w końcu 2015 r. wyniosła 16,9 mln. Udział rachunków martwych, na które nie wpłynęła żadna składka, tak samo jak przed rokiem, wyniósł 0,7% ogólnej liczby rachunków. Odsetek rachunków martwych dla poszczególnych funduszy wahał się od 0,2% do 2,2% liczby prowadzonych rachunków.

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), na dzień 26 grudnia 2015 r. było zarejestrowanych 16,5 mln **członków otwartych funduszy emerytalnych**, tj. o 0,5% mniej niż rok wcześniej. Według płci zarejestrowanych w OFE było 8,7 mln mężczyzn i 7,9 mln kobiet. Liczba członków trzech największych otwartych funduszy emerytalnych wyniosła 7,9 mln osób, co stanowiło 48,0% liczby wszystkich członków OFE.

¹ Opracowano na podstawie danych przekazanych do GUS przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego dnia 17 marca 2016 r. Dane obejmują 12 OFE i 12 PTE działających w 2014 i 2015 roku.

² Różnica pomiędzy liczbą rachunków w OFE a liczbą członków OFE zarejestrowanych przez ZUS wynika z różnych mechanizmów ich rejestracji, w tym rachunków martwych.

Wykres 1. Członkowie otwartych funduszy emerytalnych według wieku i płci

W 2015 r. ZUS przekazał do OFE 3,1 mld zł **składek** oraz 34,0 mln zł **odsetek**. W porównaniu z rokiem 2014, kwota wpłaconych składek³ była niższa o 5,2 mld zł a kwota wpłaconych odsetek była niższa o 7,9 mln zł. W okresie od 19 maja 1999 r. do 31 grudnia 2015 r., ZUS przekazał do OFE 206,3 mld zł składek oraz 3,6 mld zł odsetek.

Przychody operacyjne otwartych funduszy emerytalnych wyniosły 4,0 mld zł, co oznacza spadek o 26,4% w skali roku. Główną pozycją były przychody portfela inwestycyjnego, które stanowiły 96,0% przychodów operacyjnych. **Koszty operacyjne** osiągnęły kwotę 974,7 mln zł i zmniejszyły się o 16,4% w porównaniu do 2014 r. Koszty zarządzania funduszami wyniosły 741,0 mln zł i stanowiły 76,0% kosztów operacyjnych OFE (67,1% przed rokiem).

Tabl. 2. Wybrane kategorie rachunku zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	w mln zł		
Przychody operacyjne	5 480,7	4 032,4	73,6
Koszty operacyjne	1 165,7	974,7	83,6
Wynik z inwestycji	4 315,0	3 057,6	70,9
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	-4 462,6	-9 902,3	x
Wynik finansowy	-147,6	-6 844,7	x

³ Zgodnie ustawą z 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 75, poz. 398), składki do OFE na ubezpieczenie emerytalne do 30 kwietnia 2011 r. wynosiły 7,3%, od 1 maja 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. – 2,3%, od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. – 2,8% a od 1 stycznia do 31 stycznia 2014 r. – 3,1% podstawy wymiaru składki. Zgodnie z obowiązującą od 1 lutego 2014 r. regulacją prawną 7,3% składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzane jest do ZUS. Natomiast członkom, którzy utrzymali swe rachunki w otwartych funduszach emerytalnych ZUS przekazuje 2,92% podstawy wymiaru składki, natomiast pozostała jej część, tj. 4,38% jest zapisywana na subkoncie w ZUS.

Wynik finansowy ogółem otwartych funduszy emerytalnych w 2015 r. osiągnął ujemną wartość 6,8 mld zł, na co złożyły się: wynik z inwestycji w wysokości 3,1 mld zł oraz zrealizowana i niezrealizowana strata w wysokości 9,9 mld zł.

Aktywa ogółem otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2015 r. wyniosły 140,9 mld zł i zmniejszyły się o 5,7% w relacji rok do roku. Największy udział w aktywach wykazywał portfel inwestycyjny – 99,3%. Zobowiązania ogółem ukształtowały się na poziomie 399,3 mln zł, w roku poprzednim było to 353,1 mln zł (wzrost o 13,1%). Aktywa netto otwartych funduszy emerytalnych wyniosły 140,5 mld zł, co oznacza spadek o 5,7% w skali roku.

Tabl. 3. Wybrane kategorie bilansu otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	w mln zł		
Aktywa	149 407,7	140 895,4	94,3
Zobowiązania ogółem	353,1	399,3	113,1
Aktywa netto	149 054,6	140 496,1	94,3
Zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy	115 553,6	108 708,9	94,1
Kapitał i zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy razem	149 054,6	140 496,1	94,3

W **portfelu inwestycyjnym** otwartych funduszy emerytalnych dominowały akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym – 116,7 mld zł, a ich udział w porównaniu do roku 2014 zwiększył się o 0,4 pkt proc. Obligacje⁴ wyniosły 12,4 mld zł, a ich udział w portfelu inwestycyjnym OFE był taki sam jak przed rokiem (8,9%). Depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe wyniosły 9,1 mld zł, a ich udział w portfelu zmniejszył się o 0,5 pkt proc. w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wartość inwestycji OFE na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w akcje notowane na regulowanym rynku giełdowym wyniosła 106,0 mld zł (spadek wartości tej części portfela o 10,0% w skali roku). Akcje wycenione na dzień 31 grudnia 2015 r. miały wartość: w sektorze finansowym – 44,1 mld zł, w sektorze przemysłowym – 33,9 mld zł, a w sektorze usługowym – 28,0 mld zł. Inwestycje zagraniczne OFE wyniosły 11,2 mld zł i stanowiły 8,0% wartości całego portfela inwestycyjnego.

⁴ Zgodnie z art. 141 ust. 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 989) znowelizowanej przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2013 poz. 1717) począwszy od dnia 1 lutego 2014 r. aktywa OFE nie mogą być lokowane w obligacjach, bonach i innych papierach wartościowych, emitowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także pożyczkach i kredytach udzielanych, gwarantowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski.

Tabl. 4. Wartość portfela inwestycyjnego otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	w mln zł		
Portfel inwestycyjny, z tego:	148 450,6	139 877,5	94,2
akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym	123 335,1	116 720,9	94,6
depozyty bankowe	10 359,0	9 154,8	88,4
inne lokaty	1 563,4	1 584,3	101,3
obligacje	13 193,0	12 417,5	94,1

Średnia ważona stopa zwrotu otwartych funduszy emerytalnych za okres trzyletni od 28 września 2012 r. do 30 września 2015 r. wyniosła 12,717%, natomiast za okres od 30 marca 2012 r. do 31 marca 2015 r. wyniosła 25,129%. Lepszy rezultat od średniej ważonej stopy zwrotu w pierwszym okresie osiągnęło sześć funduszy natomiast w drugim okresie pięć funduszy.

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE) w końcu grudnia 2015 r. wyniosły 2,8 mld zł, co oznaczało spadek o 28,2%. W strukturze aktywów 65,8% ich wartości stanowiły aktywa trwałe. W ich ramach główną pozycję zajmowały inwestycje długoterminowe, których udział jednak zmniejszył się z 79,1% w końcu 2014 r. do 78,4% w 2015 r.

Tabl. 5. Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	w mln zł		
Aktywa ogółem, z tego:	3 882,0	2 787,3	71,8
Aktywa trwałe, w tym:	2 130,8	1 833,7	86,1
inwestycje długoterminowe	1 686,3	1 437,8	85,3
Aktywa obrotowe, w tym:	1 751,2	953,6	53,4
inwestycje krótkoterminowe	1 667,7	887,4	53,2

Wartość **pasywów** w 88,3% była kształtowana przez kapitał własny, który wyniósł 2,5 mld zł (spadek o 31,7%). Odnotowano zmniejszenie wartości kapitałów zapasowych do 845,1 mln zł (spadek o 17,8% w skali roku). Wzrosła o 17,1% wartość zobowiązań i rezerw na zobowiązania. Rozliczenia międzyokresowe osiągnęły wartość 26,3 mln zł (o 5,8% niższą niż na koniec 2014 r.).

Tabl. 6. Pasywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	w mln zł		
Pasywa, z tego:	3 882,0	2 787,3	71,8
Kapitał własny, w tym:	3 602,8	2 460,3	68,3
kapitał podstawowy	1 313,4	996,3	75,9
kapitał zapasowy	1 027,9	845,1	82,2
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:	279,2	326,9	117,1
rezerwy na zobowiązania	137,7	126,2	91,6

Przychody PTE wynikające z zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi wyniosły 936,0 mln zł, co oznacza ich zmniejszenie w porównaniu z rokiem poprzednim o 53,8%. Wynagrodzenie za zarządzanie funduszami stanowiło 79,1% przychodu (wzrost udziału o 40,8 pkt proc.). **Koszty związane z zarządzaniem** otwartymi funduszami emerytalnymi przez PTE wyniosły 409,0 mln zł i zwiększyły się o 45,9%, w tym obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania OFE wyniosły 218,9 mln zł, co stanowiło 53,5% tych kosztów.

Tabl. 7. Wybrane kategorie rachunku zysków i strat powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	w mln zł		
Przychody wynikające z zarządzania OFE	2 026,6	936,0	46,2
Koszty związane z zarządzaniem OFE, w tym:	756,5	409,0	54,1
Wynik techniczny PTE na zarządzaniu OFE	1 271,5	530,6	41,7
Wynik operacyjny	1 229,0	531,2	43,2
Zysk/strata netto	1 094,1	483,6	44,2

Wynik techniczny PTE na zarządzaniu otwartymi funduszami emerytalnymi ukształtował się na poziomie 530,6 mln zł, tj. o 58,3% niższym niż w 2014 r. Po uwzględnieniu wyniku na działalności gospodarczej, towarzystwa wypracowały 597,5 mln zł zysku brutto, w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się on o 750,8 mln zł. W efekcie, powszechne towarzystwa emerytalne zamknęły rok 2015 **zyskiem netto** w wysokości 483,6 mln zł, podczas gdy w 2014 r. zysk netto wynosił 1,1 mld zł.

Opracowanie merytoryczne:
Departament
Studiów Makroekonomicznych
i Finansów
Katarzyna Siwińska
Tel: 22 449 4035

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Artur Satora
Tel: 22 608 3495, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Obszar tematyczny [http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/.....](http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/)